

ЗАТВЕРДЖУЮ

президент державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Ксенія СЕМЕНОВА

«11» травня 2026 року

ВИСНОВОК

Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (далі – КАІ) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Дудка Дмитра Валерійовича на тему «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Витяг

із протоколу № 11 розширеного засідання
кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ
від 11 травня 2026 року

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники кафедри фінансових технологій та бізнесу:

Коваленко Ю.М., д.е.н., професор, завідувач кафедри; Пілецька С.Т., д.е.н., професор, професор кафедри; Арсфьева О.В. д.е.н., професор, професор кафедри; Белінська Я.В., д.е.н., професор, професор кафедри; Васюткіна Н.В., д.е.н., професор, професор кафедри; Житар М.О., д.е.н., професор, професор кафедри, декан ФМФМ; Касьянова Н.В., д.е.н., професор, професор кафедри; Косова Т.Д., д.е.н., професор, професор кафедри; Кочетков В.М., д.е.н., професор, професор кафедри; Олешко Т.І., д.е.н., професор, професор кафедри; Сімахова А.О., д.е.н., професор, професор кафедри; Андрієнко М.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Владика Ю.П., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Гаврилко Т.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Горбачева О.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Коляда Т.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Кравчук Н.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Криниця С.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Кудлай В.Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Попович О.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Рибак О.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Сафонік Н.П., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Сімкова Т.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри;

Сьомочкіна Т.І., PhD, доцент кафедри; Дияк Ю.І., ст. викладач кафедри; Решетняк Т.В., ст. викладач кафедри; Турова Л.Л., ст. викладач кафедри.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники інших кафедр КАІ:

Смерічевський С.Ф., д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу;
Побережна З.М., д.е.н., професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва;

Командровська В.Є., к.е.н., доцент, доцент кафедри національної безпеки та підприємництва;

Серед присутніх 13 докторів економічних наук і 13 кандидатів економічних наук.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ Дудка Дмитра Валерійовича на тему «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування».

Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ Смерічевський Сергій Францович.

Дисертація виконувалась на кафедрі фінансових технологій та бізнесу Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ. Тема дисертації «Механізми розробки і реалізації процентної політики банківської установи» затверджена на засіданні Вченої ради Факультету економіки та бізнес-адміністрування Національного авіаційного університету (протокол № 1 від 10 лютого 2023 року).

Уточнену редакцію теми дисертаційного дослідження «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків» затверджено на засіданні Вченої ради Факультету економіки та бізнес-адміністрування Державного університету «Київський авіаційний інститут» (протокол № 1 від 28 березня 2025 року).

Виступили:

Здобувач Дудко Дмитро Валерійович представив презентацію за основними положеннями дисертації «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування».

(Аспірант Дудко Дмитро Валерійович виклав основні положення своєї презентації, акцентуючи увагу на актуальності теми дослідження, предметі, об'єкті, завданнях, науковій новизні на результатах отриманого дослідження).

Після закінчення презентації Дудка Д.В. присутніми на захисті фахівцями були поставлені наступні запитання:

Запитання до здобувача:

1. **Житар М.О.**, д.е.н., професор, декан Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Запитання: Поясніть, будь ласка, логіку вибору нейромережевої каузальної моделі для аналізу трансмісії ключової ставки. Які практичні вигоди отримує Національний банк України від впровадження результатів такого моделювання?

Відповідь: Дякую за запитання. Вибір каузальної нейромережі зумовлений її здатністю моделювати саме причинно-наслідкові шляхи передачі монетарного імпульсу, а не лише кореляції. На відміну від традиційних підходів, вона ізолює конкретні канали впливу облікової ставки. Результати моделювання демонструють високу точність: коефіцієнт детермінації наближається до 1, а середні похибки прогнозу - є мінімальними. Це підтверджує здатність моделі адекватно відтворювати реальну динаміку інфляції навіть в умовах шоків та викидів у даних. Для національного регулятора практична цінність моделі полягає у підвищенні точності прогнозів та посиленні аналітичної спроможності оцінювати наслідки зміни облікової ставки в умовах високої економічної невизначеності.

Запитання: Обґрунтуйте теоретичну базу вашого дослідження: які закордонні концепції та емпіричні моделі антикризової монетарної трансмісії стали основою вашої роботи та довели свою релевантність для українських умов?

Відповідь: Дякую за запитання. Теоретичною основою дослідження стали три ключові концепції світової практики, найбільш релевантні для України. Зокрема: (1) концепція адаптивних очікувань (*Goyal & Ray, 2012*). Вона доводить, що на ринках, які розвиваються, під час шоків поведінка агентів визначається поточним досвідом, а не довгостроковими прогнозами. (2) Антикризовий інструментарій МВФ та ЄЦБ (*Pariès & Kok, 2020*). Обґрунтовує, що за слабкої процентної трансмісії головне навантаження перебирають на себе валютний канал та комунікації центрального банку. (3) Режим пріоритету стабільності (*Аналітика МВФ, 2021*). Досвід посткомуністичних країн підтверджує, що під час структурних зламів фокус неминуче зміщується з жорсткого таргетування інфляції на підтримання фінансової стійкості. Синтез цих підходів дозволив обґрунтувати модель адаптивної монетарної політики для НБУ, яка базується на динамічній траєкторії облікової ставки, яка гнучко адаптується до фазової мінливості економічних шоків.

2. **Белінська Я.В.**, д.е.н., професор, професор кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ.

Запитання: Поясніть, будь ласка, чому при переході від загальної теоретичної структури трансмісії до практичного моделювання ви звузили перелік аналізованих каналів до трьох? Чим обґрунтований такий вибір?

Відповідь: Дякую за запитання. Перехід від повної теоретичної структури до моделювання трьох каналів зумовлений виокремленням її функціонального ядра. Зокрема, емпіричне дослідження підтвердило, що в умовах України домінують

саме ці три складові: (1) процентно-кредитний канал, як базовий механізм монетарної передачі; (2) канал валютного курсу, який стає визначальним під час фінансових криз; (3) поведінковий канал, що формує цінову динаміку через інфляційні очікування. Решта каналів (зокрема, зовнішні шоки) не ігноруються. Вони враховані в архітектурі як екзогенні фактори впливу, але не є прямими інструментами монетарного регулювання. Таким чином, у дизайні моделі залишено лише ті канали, які реально генерують і передають керівний імпульс НБУ в сучасних вітчизняних реаліях.

Запитання: Представники яких наукових шкіл та концепцій сформували вашу дослідницьку позицію і стали ключовими для роботи?

Відповідь: Дякую за запитання. Теоретико-методична база дослідження сформована на синтезі класичних теорій та сучасних аналітичних підходів. Зокрема, на фундаментальному рівні використано напрацювання таких класиків монетарної теорії, як Д. Тейлор, Ф. Мішкін, М. Вудфорд, а також методологічні розробки експертів МВФ та ЄЦБ щодо роботи трансмісії в умовах нестабільності. При врахуванні специфіки України ключовими стали праці провідних вітчизняних вчених: М. Савлука, В. Козюка, В. Міщенко, Н. Заболотної, П. Дадашової, дослідження яких дозволили адаптувати світові моделі до особливостей нашої фінансової системи. Поєднання цих підходів забезпечило як теоретичну глибину роботи, так і методичну точність проведених економетричних розрахунків.

3. Побережна З.М., д.е.н, професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ.

Запитання: У роботі ви заявляєте широкий перелік дослідницьких гіпотез, проте результати тестування наводите лише для частини з них. Поясніть, будь ласка, яка доля решти гіпотез і де саме в дослідженні вони знайшли своє відображення?

Відповідь: Дякую за запитання. У фінальних висновках акцентовано увагу лише на найбільш значущих взаємозв'язках монетарної моделі, які формують функціональне ядро трансмісії. Проте, в межах дисертаційного дослідження емпіричну перевірку пройшов абсолютно весь перелік заявлених гіпотез. Зокрема, щодо каналу очікувань - тестом Грейнджера спростовано гіпотезу про прямий вплив облікової ставки. Натомість, VECM-моделюванням підтверджено їх ендогенний характер та залежність від зовнішніх факторів. Щодо реального сектору - крос-кореляційним аналізом підтверджено зв'язок між кредитуванням та інвестиціями, які реагують без суттєвого лагу. Щодо віртуальних активів - статистично доведено відсутність зв'язку з ключовою ставкою, що підтверджує автономність глобального крипторинку. Таким чином, кожне початкове припущення було ретельно протестоване за допомогою відповідного економетричного інструментарію, а результати детально відображені в тексті розділів роботи.

4. Сімкова Т.О., к.е.н., доцент кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ.

Запитання: Окресліть, будь ласка, прикладний вимір вашої роботи: які саме її висновки використані НБУ та Мінекономіки і який реальний вигляд має це

впровадження?

Відповідь: Дякую за запитання. Практичне значення роботи підтверджено впровадженням результатів у діяльність двох ключових державних інституцій: у Національному банку України - використано розроблену імітаційну метамодель, яка поєднує економетричний аналіз та сценарні підходи. Це дозволило посилити прогностно-аналітичну базу для обґрунтування монетарних рішень та покращити оцінку трансмісійних ефектів у періоди нестабільності. В Українському національному офісі інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) - застосовано методичні підходи до прогнозування макроекономічного середовища. Це сприяло вдосконаленню стратегічних документів у сфері інноваційного розвитку з урахуванням глобальних ризиків. Таким чином, розроблені в дисертації інструменти вже інтегровані у внутрішні процеси аналізу та стратегічного планування державних установ, що підтверджено відповідними актами впровадження.

5. Коляда Т.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ.

Запитання: Поясніть, будь ласка, які саме елементи наукової новизни ви вважаєте ключовими у своїй роботі?

Відповідь: Дякую за запитання. Ключовими елементами наукової новизни я вважаю три вдосконалені компоненти, які комплексно поглиблюють теорію монетарної трансмісії. Зокрема, на концептуальному рівні - уточнено саму структуру трансмісійного механізму через інтеграцію чинників глобалізації та цифрових активів. Це дозволило відійти від лінійних моделей і врахувати сучасну багатошаровість економічних зв'язків. На методичному рівні - розвинуто підхід до аналізу завдяки синтезу VECM-моделювання, каузального аналізу та нейромереж. Таке поєднання допомогло теоретично обґрунтувати фазову мінливість та асиметрію реакцій ринку, які раніше ігнорувалися. На прогностичному рівні - запропоновано сценарно-режимну імітаційну модель. Її внесок полягає у можливості порівнювати ефективність монетарних рішень регулятора залежно від стадії шоку — від його гострої фази до стабілізації. У сукупності ці елементи формують оновлену теоретичну базу для якісної та кількісної оцінки монетарних імпульсів в умовах високої невизначеності.

6. Касьянова Н.В., д.е.н., професор, професор кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ.

Запитання: Обґрунтуйте, будь ласка, чому для формалізації імітаційних сценаріїв антикризової трансмісії ви обрали стандартні відхилення замість абсолютних значень?

Відповідь: Дякую за запитання. Використання стандартних відхилень (σ) замість абсолютних значень у сценаріях зумовлене кількома методологічними факторами, а саме: (1) математичною узгодженістю: оскільки архітектура VECM та каузальних нейронних мереж базується на стандартизованих даних, задання імпульсів у величинах (1σ) чи (2σ) - є природним способом генерації шоку всередині математичного апарату моделі. (2) Співмірністю шоків: стандартне відхилення є об'єктивною мірою волатильності. Це дозволяє моделювати збурення, співмірні з історичними коливаннями, та усуває суб'єктивізм у виборі

конкретних цифр. (3) Порівняльністю даних: в умовах кризи абсолютні значення (наприклад, курс чи ставка) можуть мати аномальні рівні. Перехід у σ -простір дає змогу порівнювати інтенсивність реакції різних за природою показників у відносних величинах. Таким чином, такий підхід забезпечує статистичну строгість сценаріїв та їхню повну інтеграцію з обраним інструментарієм моделювання.

7. Коваленко Ю.М., д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ.

Запитання: У дослідженні структурних шоків ви розділяєте рекомендації на етапи первинного удару та подальшої адаптації. Поясніть, будь ласка, яким є ваше бачення фазовості кризових процесів?

Відповідь: Дякую за запитання. Логіка фазового підходу базується на тому, що в кризах монетарна трансмісія трансформується у часі, тому у дослідженні було виокремлено два етапи: (1) фаза первинного шоку (гостра фаза), під час якої виникає «трансмісійна аномалія», коли традиційний процентний канал блокується, а домінують валютний та поведінковий. Реакції агентів є асиметричними, що вимагає від НБУ сигнальних дій та прямої стабілізації очікувань, а не маніпуляцій відсотковою ставкою. (2) Фаза адаптації (період відновлення), в період якої монетарна логіка повертається - знову починає працювати процентно-кредитний механізм, а панічні очікування переходять у раціональні. Це дозволяє регулятору поетапно відновлювати інфляційне таргетування. Таким чином, бачення фазовості полягає в тому, що кожна фаза має свій оптимальний дизайн реагування. Поділ на «нульову фазу» та адаптацію запобігає помилкам застосування інструментів, які діють у спокійний час, але неефективні в момент збурення.

Запитання: З якими методологічними рамками чи дефіцитом даних ви зіткнулися під час моделювання і як це окреслює межі застосування ваших результатів?

Відповідь: Дякую за запитання. Як і будь-яке дослідження кризових періодів, дана робота має певні методичні обмеження, зумовлені специфікою об'єкта. Зокрема: (1) статистичний лаг - офіційні дані часто не встигають за динамічними змінами у поведінці агентів під час шоку. Це типове обмеження, яке враховувано при інтерпретації короткострокових імпульсів. (2) Структурні злами - моделі (зокрема VECM) базуються на історичних даних, тоді як шок 2022 року є безпрецедентним. Це створює ризик екстраполяції минулого досвіду на нові реалії. (3) Нелінійність та асиметрія - у екстремальних станах стандартні лінійні взаємозв'язки можуть "вимиватися", що ускладнює точність довгострокового прогнозування. Проте використання комбінованого підходу (поєднання економетрики з каузальним аналізом та нейронними мережами) дозволило крос-верифікувати результати, що мінімізувало вплив окремих недоліків статистики та забезпечило високу надійність загальних висновків.

8. Пілецька С.Т., д.е.н., професор, професор кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ.

Запитання: Обґрунтуйте, будь ласка, теоретичний базис дослідження: які підходи до функціонування процентного каналу закладено в основу вашої роботи?

Відповідь: Дякую за запитання. Теоретичною основою дослідження стала

еволюція поглядів на монетарне регулювання — від класичного монетаризму до сучасних неокласичних концепцій. На цій базі сформовано наукове бачення механізму трансмісії, як динамічного процесу передавання імпульсів від ключової ставки до реального сектору та інфляційних очікувань. Ключовим теоретичним внеском стало: узагальнення структури основних каналів (зокрема процентного, кредитного, валютного та каналу очікувань); та розвиток концептуальних засад їх функціонування саме в умовах структурних шоків. Це дозволило теоретично обґрунтувати фазову мінливість трансмісії, що й лягло в основу подальшого емпіричного моделювання та розроблення сценаріїв монетарної політики.

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу КАІ Смерічевський Сергій Францович:

Вибір теми дисертації є науково обґрунтованим і своєчасним. Здобувач чітко ідентифікував ключову проблему: традиційні підходи до аналізу процентного каналу монетарної трансмісії залишаються надмірно спрощеними та статичними, оскільки не враховують структурні розриви, асиметрію реакцій економічних агентів і нелінійність макроекономічних процесів. У контексті України ця проблема загострюється впливом повномасштабної війни, що супроводжується різкими курсовими коливаннями, інфляційними сплесками, змінами у банківському секторі та трансформацією очікувань. Усвідомлення розриву між наявним аналітичним інструментарієм і реальними потребами монетарної політики в умовах високої невизначеності стало відправною точкою дослідження.

Тема дисертаційної роботи безпосередньо корелює зі змістом освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» в КАІ, та відповідає низці її освітніх компонентів, зокрема ОК 7 (1.3.1), ОК 8 (1.3.2) та ОК 9 (1.3.3).

Викладені у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та пропозиції відзначаються високим рівнем аргументованості та достовірності, що підтверджується ґрунтовним аналізом і використанням у дослідженні широкого кола праць класиків теорії розвитку та управління, повнотою і системністю джерельної бази, залученням значного обсягу фактичного матеріалу, а також ретельним обґрунтуванням результатів за допомогою економіко-математичних розрахунків і прикладного програмного забезпечення.

У дисертаційній роботі продемонстровано належний рівень методологічної підготовки. Дмитро Валерійович ефективно застосував сучасні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, що дозволило здійснити системний аналіз складних суспільно-політичних процесів, сформулювати обґрунтовані наукові висновки та запропонувати практичні рекомендації.

Достовірність та актуальність результатів дослідження засвідчуються також їх апробацією через публікації у наукових виданнях і презентації на

науково-практичних конференціях, на яких автор представляв отримані результати. Суттєвим підтвердженням практичного значення дисертаційної роботи є факт впровадження значної частини запропонованих здобувачем розробок у діяльність ключових державних установ.

Упродовж усього часу виконання дослідження здобувач продемонстрував самостійність наукового мислення, послідовність у досягненні поставлених цілей та здатність до генерування оригінальних дослідницьких рішень у складній і динамічно змінюваній предметній галузі. Рівень теоретичної та практичної підготовки Дудка Д.В. свідчить про його сформованість як висококваліфікованого науковця, здатного ефективно працювати, вимогливого до результатів власної діяльності, із достатнім рівнем загальної ерудованості та умінням логічно мислити. Здобувач здатен здійснювати глибокий критичний аналіз актуальних проблем, формулювати обґрунтовані висновки та застосовувати їх у своїй науково-дослідницькій діяльності.

З огляду на науковий рівень виконаного дослідження, глибину опрацювання обраної проблематики та практичну значущість отриманих результатів, вважаю, що за рівнем свого виконання та науково-практичним значенням дисертаційна робота Дудка Дмитра Валерійовича на тему: «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків», повністю відповідає вимогам щодо робіт, представлених на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», а її автор заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання та зауваження:

Житар М.О., д.е.н., професор, декан факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ:

Робота Д. В. Дудка є своєчасною та критично важливою в умовах кризових трансформацій. Висока турбулентність ринків, зростання інфляційних очікувань та структурні шоки зумовлюють нагальну потребу в переосмисленні інструментарію монетарної політики та його адаптації до умов системних розривів для забезпечення макрофінансової стабільності й економічного відновлення.

Наукові положення роботи базуються на репрезентативній інформаційній базі (дані НБУ, МВФ, Світового банку) та глибокому аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду. Високий рівень формалізації дослідження забезпечено поєднанням класичних економетричних методів із сучасними інструментами причинного моделювання та нейронних мереж.

Достовірність отриманих результатів підтверджується: логічною узгодженістю теоретичних гіпотез із результатами емпіричної перевірки; використанням адекватних методів верифікації (аналіз імпульсних відгуків, тестування стійкості параметрів та якості прогнозів); консистентністю висновків, отриманих різними методологічними підходами, що підкреслює їх інтерпретаційну релевантність для сучасних умов монетарного регулювання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що:
вперше:

- інтегровану модель аналізу механізму трансмісії процентних ставок, яка базується на синтезі економетричного інструментарію VECM та причинно-орієнтованого моделювання. Це дозволило одночасно формалізувати лагову структуру взаємозв'язків та складні нелінійні ефекти, зумовлені структурними зрушеннями в економіці;
- концептуальну рамку дослідження процентної трансмісії, яка, на відміну від існуючих, комплексно враховує динаміку поведінкових реакцій економічних агентів, трансформацію каналів передавання монетарних імпульсів та посилення ролі очікувань в умовах високої невизначеності.

удосконалено:

- підхід до сценарного аналізу монетарної політики через формалізацію альтернативних режимів реагування центрального банку (від жорсткої стабілізації до м'якого стимулювання), що забезпечує кількісну оцінку впливу монетарних рішень на ключові макроекономічні змінні;
- методичні засади оцінювання ефективності процентного каналу трансмісії, які враховують вплив структурних розривів та динамічну зміну параметрів економічної системи в умовах нестабільності;
- інструментарій аналізу імпульсного впливу облікової ставки шляхом інтеграції традиційних економетричних методів із елементами причинного моделювання, що підвищує надійність та змістовну інтерпретацію отриманих результатів.

набули подальшого розвитку:

- теоретичні положення щодо функціонування процентного каналу в системі монетарної трансмісії з акцентом на деформацію передавальних механізмів під впливом структурних шоків;
- наукові підходи до моделювання монетарної політики в частині інтеграції очікувань економічних агентів як активного чинника формування макроекономічної динаміки;
- практичні рекомендації щодо формування адаптивної монетарної стратегії в умовах кризових явищ та фази посткризового відновлення для забезпечення стійкості фінансової системи.

Запропонована сукупність результатів формує цілісний науковий підхід до аналізу та прогнозування монетарної трансмісії. Він поєднує строгість формалізованої економетрії із гнучкістю інструментів причинного моделювання, що має критичне значення для підвищення дієвості монетарного регулювання в умовах високої невизначеності.

Разом із тим, у процесі ознайомлення з дисертацією доцільно висловити окремі зауваження та рекомендації дискусійного характеру:

1. У роботі детально проаналізовано монетарні інструменти, проте недостатньо розкрито вплив фіскальної політики та її координації з грошово-кредитною політикою на динаміку інфляції та валютного курсу, особливо в умовах воєнного шоку.

2. Альтернативні сценарії монетарного реагування описані коректно,

однак варто було б чіткіше структурувати вихідні припущення кожного сценарію (зовнішнє середовище, поведінка економічних агентів, обмеження ринку капіталу), що підвищило б відтворюваність результатів.

3. Основна увага зосереджена на коротко- та середньострокових наслідках монетарних рішень. Водночас оцінка впливу обраних стратегій на потенційний ВВП, інвестиційну активність та структурну трансформацію економіки могла б суттєво розширити наукову цінність роботи.

Вказані зауваження не носять принципового характеру і не впливають на загальну позитивну оцінку.

За рівнем актуальності, науковою новизною, методологічною обґрунтованістю та практичним значенням отриманих результатів робота Дудка Д.В. відповідає вимогам, встановленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Белінська Я.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ:

Дисертаційна робота Дудка Д.В. присвячена актуальній науково-практичній проблемі – обґрунтуванню теоретико-методичних засад та розробці прикладного інструментарію оцінювання ефективності процентної трансмісії в системі монетарного регулювання. Автор пропонує комплексне рішення, спрямоване на підвищення дієвості інструментів центрального банку в умовах макроекономічної нестабільності та структурних шоків.

Дисертація має чітку трирівневу ієрархію, що послідовно поєднує теоретичне обґрунтування, методичне забезпечення та прикладну апробацію результатів аналізу механізму трансмісії процентних ставок.

У першому розділі сформовано теоретико-концептуальну базу дослідження. Автором уточнено економічну роль процентного каналу в системі монетарного регулювання та проведено структурування взаємозв'язків між каналами передавання монетарних імпульсів. Вагомим здобутком є розвиток концептуальних засад функціонування трансмісії в умовах структурних шоків, що дозволило ідентифікувати специфіку трансформації монетарних сигналів у кризовому середовищі.

Другий розділ присвячено розбудові методичного інструментарію. Удосконалено підхід до оцінювання імпульсного впливу облікової ставки на банківський сектор, що забезпечує точну ідентифікацію часових лагів. Обґрунтовано методику оцінки впливу структурних шоків на економічні очікування, а також удосконалено аналітичний апарат оцінювання ефективності передачі ключової ставки в періоди макроекономічної нестабільності.

У третьому розділі представлено практичні результати та рекомендації. Виявлено ключові деформації трансмісійного механізму в Україні під час посткризового відновлення. На цій основі обґрунтовано стратегічні орієнтири монетарної політики та запропоновано імітаційні сценарії розвитку трансмісії, які дозволяють кількісно прогнозувати наслідки альтернативних управлінських рішень.

Суттєвий науковий результат, що визначає новизну дослідження Дудка

Д.В., полягає у формуванні сучасного підходу до аналізу процентної трансмісії в умовах глибоких структурних зрушень та підвищеної невизначеності, коли традиційні моделі втрачають здатність адекватно відображати поведінкові та ринкові реакції. У роботі запропоновано інтегрований методологічний інструментарій, що поєднує економетричні моделі з причинно-орієнтованими підходами, дозволяючи досліджувати взаємодію процентної політики, очікувань економічних агентів, валютного та кредитного каналів у середовищі, де одночасно діють короткострокові шоки й довготривалі структурні зміни. Сформовано концептуальну рамку, яка розглядає процентну трансмісію як комплексну систему взаємопов'язаних реакцій, у якій ключову роль відіграють комунікаційна політика центрального банку, механізми формування очікувань та зміна структури фінансових ринків. Такий підхід дозволяє переосмислити динаміку передавання монетарних імпульсів у ситуаціях, коли економіка перебуває під впливом енергетичних, геополітичних та постпандемійних шоків.

Удосконалено підходи до сценарного прогнозування монетарної політики шляхом розроблення системи альтернативних траєкторій реагування регулятора, що дає змогу кількісно оцінювати наслідки різних режимів процентної політики для інфляції, валютного ринку та кредитної активності. Запропоновано оновлені методичні засади оцінювання ефективності процентного каналу, які враховують структурні розриви, зміну параметрів економічної системи та підвищену волатильність макроекономічних показників. Отримані результати поглиблюють теоретичне розуміння функціонування процентної трансмісії в економіках, що переживають масштабні шоки, зокрема в Україні, де поєднання воєнних ризиків, курсових коливань і трансформації банківського сектору суттєво змінює характер передавання монетарних сигналів.

Особливої уваги заслуговує методичний інструментарій дослідження, який базується на синтезі економетричних методів аналізу динамічних взаємозв'язків, сценарного моделювання та каузальних нейромереж. Це дозволило автору не лише ідентифікувати короткострокові ефекти змін облікової ставки та валютних інтервенцій, а й простежити їх комплексний вплив на інфляційні очікування, кредитну активність і курс у різних режимах реагування регулятора.

Позитивно оцінюючи науковий рівень та практичну значущість виконаного дослідження, доцільно висловити низку зауважень і рекомендацій, які можуть бути враховані автором у подальшій науковій роботі.

По-перше, в умовах різких інституційних змін та воєнних ризиків параметри моделей можуть бути нестабільними. Доцільним було б доповнити дослідження тестуванням на структурні злами та аналізом стабільності коефіцієнтів у підперіодах;

По-друге, хоча в роботі враховано інфляційні та курсові очікування, їх формування розглянуто переважно через статистичні залежності. Більш глибоке включення поведінкових аспектів або адаптивно-раціональних механізмів формування очікувань посилило б теоретичну складову.

По-третє, робота виграла б від включення короткого компаративного

аналізу досвіду країн із подібною макроекономічною структурою, що дозволило б підтвердити універсальність або специфічність отриманих висновків. Зазначені зауваження не знижують загальної наукової та практичної цінності дисертаційної роботи, мають рекомендаційний характер і можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях.

Загалом дисертаційна робота Дудка Д.В. є завершеним самостійним науковим дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані результати, які мають важливе теоретичне та практичне значення для розвитку економічної науки. За рівнем актуальності, наукової новизни, теоретичного та практичного значення отриманих результатів дисертаційна робота відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Коваленко Ю.М., д.е.н, професор, виконувачка обов'язки завідувача кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ:

Як гарант освітньо-наукової програми за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (PhD), хочу перш за все відзначити, що дисертаційна робота Дудка Дмитра Валерійовича повністю відповідає профілю, цілям та стратегічним напрямам нашої програми. Дослідження присвячене надзвичайно актуальній науковій проблемі — розвитку теоретико-методичних засад та інструментарію монетарної трансмісії в умовах структурних шоків.

У сучасних умовах, що характеризуються високим рівнем економічної турбулентності, непередбачуваністю динаміки фінансових ринків та деформацією традиційних каналів передачі монетарних імпульсів, обрана тема дослідження є своєчасною та має значний теоретичний і прикладний інтерес для розвитку фінансової системи України.

Дудко Д.В. у процесі навчання та проведення дослідження здійснено ґрунтовний аналіз фундаментальних концепцій монетарного регулювання та передового досвіду провідних центральних банків світу. Автором ідентифіковано сутнісні характеристики впливу структурних збурень на стійкість фінансового сектору, а також обґрунтовано концептуальні засади інтеграції сучасного економетричного та нейромережевого інструментарію у систему аналізу процентної політики.

Забезпечення макрофінансової стабільності, згідно з пропозиціями здобувача, передбачає врахування нелінійності поведінкових реакцій економічних агентів та динамічний моніторинг інфляційних очікувань. Інтеграція розробленої системи імітаційних сценаріїв у практику формування монетарної стратегії сприяє підвищенню точності прогнозів, зміцненню інституційної довіри до регулятора та забезпеченню стійкості економіки до зовнішніх викликів.

Хочу також наголосити, що здобувач успішно та в повному обсязі опанував освітню складову програми. Основні результати дисертаційної роботи

знайшли широке відображення у наукових працях, серед яких статті у наукових фахових виданнях України, публікації у престижних міжнародних виданнях та тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Враховуючи високий рівень підготовки здобувача, самостійність та завершеність дослідження, я буду беззаперечно підтримувати Дудка Д.В. щодо здобуття ним ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Касьянова Н.М. д.е.н., професор, професор кафедри фінансових технологій КАІ:

Ознайомившись із роботою Дудка Дмитра Валерійовича, хочу відзначити її високу методологічну культуру. Як фахівця з економіко-математичного моделювання, мене насамперед цікавила коректність побудови аналітичного апарату, зокрема використання каузальних нейромереж та VECM-моделей.

Під час нашої дискусії щодо формалізації імітаційних сценаріїв, здобувач продемонстрував глибоке розуміння специфіки роботи зі стандартизованими даними. Його рішення використовувати зміни, виражені у стандартних відхиленнях (σ), а не в абсолютних значеннях, є абсолютно виправданим і професійним. Такий підхід забезпечує математичну узгодженість архітектури моделей, дозволяючи генерувати шоки природним для обраного інструментарію способом. Особливо важливо, що використання (σ) як об'єктивної міри волатильності усуває суб'єктивізм у виборі параметрів шоку та дозволяє адекватно порівнювати реакції різнорідних макроекономічних показників у єдиному просторі інтенсивності. Це критично важливо в умовах кризи, коли абсолютні цифри можуть бути аномальними та малоінформативними. Отже, ми бачимо не просто застосування готових пакетів програм, а свідоме, інтелектуальне моделювання, де кожен крок має чітке статистичне обґрунтування. Це свідчить про високу кваліфікацію здобувача як дослідника-аналітика.

З огляду на зрілість наукових підходів автора, завершеність дисертаційної роботи та її безперечну наукову новизну, я беззастережно підтримую надання Дудка Д.В. ступеня доктора філософії. Робота повністю відповідає вимогам спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та підтверджує високу кваліфікацію здобувача.

Пілецька С.Т., д.е.н., професор, професор кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ:

Актуальність дослідження Дудка Дмитра Валерійовича не викликає сумнівів, оскільки сучасна монетарна система функціонує в умовах безпрецедентних структурних шоків, що потребує негайної адаптації механізмів реагування центрального банку. У цьому контексті робота має не лише фундаментальне теоретичне значення, а й вагомий практичний цінність для забезпечення макрофінансової стабільності.

Слід відзначити, що автором проведено ґрунтовний аналіз класичних теорій монетарної трансмісії та запропоновано їх сучасне переосмислення з урахуванням поведінкових чинників. Особливо позитивно оцінюється розробка

концептуальної рамки дослідження процентного каналу, яка інтегрує динаміку очікувань економічних агентів та трансформацію передавальних механізмів у єдину аналітичну систему.

Наукова новизна роботи полягає у впровадженні прогресивних методів економетричного моделювання (зокрема VECM-інструментарію) та каузальних нейромереж для оцінювання імпульсного впливу облікової ставки. Такий підхід дозволив автору виявити нелінійні залежності та часові лаги, які зазвичай ігноруються в традиційних моделях.

Важливою перевагою є практична спрямованість дослідження: запропонована система імітаційних сценаріїв монетарної політики дозволяє здійснювати багатоваріантне прогнозування макроекономічних показників, що є критично важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у періоди високої невизначеності

В цілому, дисертація відповідає вимогам для таких робіт, а її автор, Дудко Дмитро Валерійович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з економіки.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Дудка Дмитра Валерійовича на тему «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Глобальна економіка характеризується зростанням частоти та глибини системних шоків - фінансових, пандемічних, геополітичних та воєнних. У таких умовах традиційні теоретичні моделі монетарної політики, побудовані на припущеннях про стабільність трансмісійного механізму та раціональні очікування економічних агентів, дедалі частіше виявляються недостатніми для пояснення реальної динаміки макроекономічних процесів. Особливо це стосується економік, що перебувають у стані глибокої структурної трансформації та одночасно зазнають зовнішніх і внутрішніх шоків. Для України проблема ефективності монетарної політики в кризових умовах набула екзистенційного виміру після початку повномасштабної війни 2022 р. Воєнний шок спричинив різке падіння економічної активності, руйнування виробничого потенціалу й логістичних ланцюгів, а також деформацію класичних каналів монетарної трансмісії — процентного, кредитного, валютного й каналу очікувань. За таких умов Національний банк України вимушений діяти в середовищі, де облікова ставка втратила роль стандартного інструмента стимулювання, валютний курс набув не лише цінового, а й соціально-психологічного значення, інфляційні очікування стали ключовим чинником нестабільності, а комунікаційна політика перетворилася на системоутворюючий елемент стратегії.

Таким чином, актуалізується необхідність наукового обґрунтування підходів до моделювання механізму монетарної трансмісії, що поєднують вимоги макроекономічної стабілізації з потребою підтримки стійкості фінансової системи в умовах структурних шоків. Такий підхід передбачає інтеграцію сучасного економетричного та нейромережевого інструментарію в загальну архітектуру монетарного аналізу, що дає змогу не лише оперативно та превентивно реагувати на зовнішні фінансові виклики, але й ідентифікувати внутрішні структурні розриви, забезпечуючи загальну адаптивність і дієвість процентного каналу.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційну роботу виконано в рамках науково-дослідної роботи кафедри фінансів, обліку та оподаткування за темою: «Механізми фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення національної економіки» (термін виконання 2024-2026 рр., державний реєстраційний номер № 0124U001523).

У межах теми автором удосконалено підходи до аналізу механізму трансмісії процентних ставок та розроблено концептуальні положення щодо його функціонування в період структурних трансформацій економіки. Тема дисертації відповідає освітньо-науковій програмі «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» в КАІ (зокрема, ОК 7 (1.3.1), ОК 8 (1.3.2) та ОК 9 (1.3.3)).

3. Мета і завдання дослідження. Метою наукового дослідження є обґрунтування теоретико-методичних та науково-практичних засад трансмісії процентних ставок в монетарній політиці під час структурних шоків.

Для досягнення поставленої мети були визначені і вирішені такі *завдання*:

- дослідити теоретичні підходи до розбудови механізму трансмісії процентних ставок в монетарній політиці;
- обґрунтувати структурну будову функціонування каналів механізму трансмісії процентних ставок;
- розвинути концептуальні засади механізму трансмісії процентних ставок в періоди структурних шоків;
- удосконалити науковий підхід до аналізу та оцінки імпульсного впливу облікової ставки в банківській сфері України;
- обґрунтувати методичний підхід до оцінки впливу проявів структурного шоку на очікування;
- удосконалити методичний підхід до оцінки трансмісії ключової ставки на монетарні цілі в період структурного шоку;
- визначити специфіку функціонування каналів трансмісії процентних ставок в Україні в періоди структурних шоків та посткризового відновлення;
- розвинути стратегічні та тактичні орієнтири монетарної політики України в періоди структурних шоків та адаптації до кризи;
- запропонувати імітаційні сценарії монетарної трансмісії у період криз в Україні.

4. Об'єкт дослідження є процес монетарної трансмісії та його вплив на

макроекономічні показники.

5. Предмет дослідження є теоретико-методичні та науково-практичні засади трансмісії процентних ставок в період структурних шоків.

6. Методи дослідження. Методологічна база складається з комплексу загальнотеоретичних та специфічних методів наукового дослідження. Для досягнення мети та вирішення завдань, визначених у дисертації, були використані наступні методи: історико-логічний метод, аналізу і синтезу, індукції та дедукції, абстрагування, методи типологізації, узагальнення та систематизації (для дослідження теоретичних підходів до розбудови механізму трансмісії процентних ставок в монетарній політиці та розвитку концептуальних засад механізму трансмісії процентних ставок в періоди структурних шоків); структурування та структурно-функціональний аналіз (для обґрунтування структурної будови функціонування каналів механізму трансмісії процентних ставок); кореляційний аналіз та асоціативні правила (для удосконалення наукового підходу до аналізу та оцінки імпульсного впливу облікової ставки в банківській сфері України); причинно-наслідковий аналіз на основі тесту Грейнджера, оцінка коінтеграційних відношень, VECM-моделювання (для обґрунтування методичного підходу до оцінки впливу проявів структурного шоку на очікування); крос-кореляційний аналіз, імпульсні перехідні функції, каузальні нейронні мережі (для удосконалення методичного підходу до оцінки трансмісії ключової ставки на монетарні цілі в період структурного шоку; для визначення специфіки функціонування каналів трансмісії процентних ставок в Україні в періоди структурних шоків та посткризового відновлення, обґрунтування стратегічних та тактичних орієнтирів монетарної політики України в періоди структурних шоків та адаптації до кризи); сценарний підхід, імітаційне моделювання та симуляції (для формування імітаційних сценаріїв монетарної трансмісії у період криз в Україні), графічний і табличний методи (для наочного представлення результатів дослідження); метод логічного узагальнення (для формування висновків).

7. Наукова новизна дослідження полягає в поглибленні теоретичних засад процентної трансмісії в монетарній політиці та удосконаленні методичних та науково-практичних положень монетарного регулювання макроекономічного стану в умовах структурних шоків. Результати та ключові положення дисертації, які характеризують її наукову новизну і відображають внесок автора в розвиток економічної науки, полягають у такому:

удосконалено

- науковий підхід до структуризації механізму трансмісії процентних ставок та формалізацію залежності впливу ключової ставки через канали трансмісії на інфляцію. На відміну від існуючих у науці підходів, пропонується бере до уваги аспекти фінансової глобалізації та інтеграції національної економіки у світову торгівлю, а також процеси поширення віртуальних валютних активів, що трансформують вплив та наслідки монетарної політики для інфляційних процесів;

- науковий підхід до комплексної прогностичної логіки у каналах

процентних ставок грошового ринку, банківського кредитування та у балансовому каналі та каналі ризику. На відміну від існуючих підходів, застосування великої кількості статистичних даних та методу інтелектуального аналізу уможливило формалізацію особливостей імпульсних відгуків у функціонуванні монетарного механізму трансмісії процентних ставок в Україні, що створює основу для подальшого прогнозування і таргетування інфляції, зокрема в періоди структурних шоків;

- методичний підхід до оцінки впливу проявів структурного шоку на очікування, який будується на застосовуванні аналізу коінтеграційних зв'язків між основними ендегенними змінними (облікова ставка ФРС США, частка імпорту, індикатор кризових явищ, ціна на нафту), очікуваннями інфляції та курсовими очікуваннями на основі методології векторної помилкової корекції (VECM). Результати такого аналізу уможливають інтерпретацію результатів в контексті структурних шоків та виражених механізмів самокорекції, довгострокових зв'язків між показниками та формуванням фундаментальної рівноваги між очікуваннями;

- методичний підхід до оцінки трансмісії ключової ставки на монетарні цілі в період структурного шоку, який поєднує теоретичні основи економіки (через VECM і ECT) з гнучкістю нейронних мереж і каузальним аналізом. На відміну від традиційних статистичних методів, які лише виявляють асоціації, каузальна нейронна мережа дозволяє моделювати структуру причинних зв'язків між монетарними та макроекономічними змінними. Завдяки застосуванню механізму інтервенцій, модель забезпечує прогноз інфляції за умов зміни облікової ставки, моделюючи як прямі, так і непрямі (опосередковані) ефекти;

- науково-практичний інструментарій формування монетарної політики залежно від фази економічного циклу. На відміну від існуючих підходів, акцентовано увагу на тому, що монетарна політика має будуватися за принципом адаптивної фазової реакції, а не єдиної жорсткої моделі: у періоди структурних шоків ключовим завданням є стабілізація очікувань та обмеження короткострокових інфляційних імпульсів, тоді як у фазі адаптації пріоритет зміщується до відновлення ефективності класичного трансмісійного механізму та закріплення довгострокової цінової стабільності;

- методичний підхід до прогнозування наслідків трансмісії процентних ставок в Україні на основі імітаційної моделі, побудований як сценарно-режимна система, що інтегрує результати векторної корекційної моделі (VECM) та каузальної нейронної мережі у єдиний контур прийняття рішень НБУ. На відміну від традиційних економетричних моделей, імітаційна модель використовує раніше ідентифіковані каузальні та динамічні залежності для відтворення реакції економіки на альтернативні монетарні сценарії. На відміну від класичних DSGE-підходів, запропонована імітаційна модель не потребує жорстких припущень щодо очікувань, враховує їх адаптивний характер, оцінений у VECM та дозволяє відобразити нелінійні та асиметричні ефекти, виявлені каузальною нейронною мережею. В результаті запропонована імітаційна модель дозволяє оцінювати альтернативні сценарії монетарної

політики в умовах шоку, аналізувати фазову мінливість трансмісійного механізму, поєднувати довгострокову стабілізаційну роль процентної політики з короткостроковими нелінійними ефектами інфляційних очікувань і валютних шоків;

отримали подальший розвиток:

- науковий підхід до розбудови механізму трансмісії процентних ставок у монетарній політиці, запропонований у дослідженні, вирізняється від існуючих тим, що передбачає варіативність дизайну механізму залежно від специфічних умов економічного середовища та застосовуваного методичного інструментарію. Така концепція дозволяє не лише відобразити складні багатоієрархічні та взаємообумовлені зв'язки між монетарними й макроекономічними показниками, а й інтегрувати поведінкові, структурні, інформаційні та інституційні компоненти, які традиційно залишалися поза межами класичних моделей. Розширена концепція трансмісії створює методологічне підґрунтя для побудови більш адаптивної, контекстно чутливої та аналітично обґрунтованої монетарної політики, здатної мінімізувати ризики хибної інтерпретації трансмісійних ефектів і підвищити стійкість рішень центрального банку до структурних змін;

- концептуальні засади механізму трансмісії процентних ставок у період структурних шоків, що полягають у формалізації теоретико-методичного та практичного рівнів політики плаваючої ключової ставки через вплив її зміни на підтримку економічного росту та збереження цінової стабільності. На відміну від існуючих у науці поглядів, розвинуті положення ґрунтуються на методичних підходах до оцінки впливу перших проявів структурного шоку на очікування та монетарні цілі, трансмісії ключової ставки на монетарні цілі в період структурного шоку та впливу ключової ставки на монетарні цілі в період посткризового відновлення, створюючи підстави для формування обґрунтованих рішень у макро- та мікропруденційних політиках, політиках регулювання валютного курсу та валютних інтервенцій, широкої комунікації та прозорості, а також фіскально-монетарної координації центрального банку;

- запропоновано науково-практичні засади розвитку стратегічних і тактичних орієнтирів монетарної політики України в умовах структурних шоків та адаптації до кризи. Вони базуються на спрощеному фундаментальному ядрі, але каузально збагаченій структурі трансмісії, що включає канали комунікації, довіри, інституційний та аналітичний канали. Перевагою запропонованих засад є їх цілісне теоретичне й емпіричне обґрунтування, а також здатність інтегрувати поведінкові, інформаційні та структурні чинники, які традиційно залишалися поза межами класичних моделей. Розроблені орієнтири посилюють ефективність монетарної політики НБУ, оскільки дозволяють точніше враховувати реакцію економічних агентів на шоки, підвищують передбачуваність трансмісійних ефектів і зменшують макроекономічну волатильність у періоди структурних зрушень. Розширена модель трансмісії забезпечує адекватніше відображення реальної логіки впливу монетарної політики на інфляцію, дозволяє пояснити відмінності між кризовими та стабільними фазами економічного циклу та формує методологічну основу для

побудови більш адаптивних, прозорих і комунікаційно-орієнтованих режимів монетарної політики.

8. Теоретичне значення. Результатом дослідження є теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі, що полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні прикладного інструментарію оцінювання й прогнозування механізму трансмісії процентних ставок у періоди структурних шоків. Задачу вирішено шляхом розробки інтегрованої моделі аналізу трансмісійних процесів, що об'єднує динаміку макроекономічних показників, стан банківського сектору та поведінкові реакції економічних агентів під впливом монетарних сигналів.

Теоретичну і методологічну базу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі монетарної політики, банківської справи та моделювання фінансових процесів. Як прикладний інструментарій розв'язання проблеми застосовано передові методи аналізу даних (VECM-моделювання, каузальні нейронні мережі та сценарний аналіз). Це забезпечило методологічний і практичний перехід від статичного спостереження до динамічного прогнозування імпульсних відгуків економіки на зміну облікової ставки, що гарантує підвищення ефективності регуляторних рішень в умовах високої невизначеності.

Інформаційну базу дослідження становлять статистичні показники НБУ, Державної служби статистики України, монографії та періодична література, а також результати власних досліджень автора.

Отримані результати підтверджуються оприлюдненими статтями і тезами, які засвідчують проведення ґрунтовних наукових пошуків, підтверджують особистий внесок здобувача та характеризуються цілісністю й єдністю змісту.

9. Практичне значення та використання результатів дисертаційного дослідження. Практична значущість роботи полягає у розробленні інструментарію прогнозування та симуляції сценаріїв, який може бути використаний органами монетарного регулювання для оцінювання наслідків альтернативних рішень щодо облікової ставки, валютних інтервенцій та комунікаційної політики. Отримані результати мають прикладне значення для формування середньострокових орієнтирів грошово-кредитної політики, управління інфляційними очікуваннями та підтримки фінансової стабільності у діяльності:

- Управління роботи з проблемними активами Національного банку України при використанні нейромережевої каузальної моделі для аналізу трансмісії ключової ставки, що забезпечує точніше відтворення динаміки ключових макроекономічних показників, підвищує обґрунтованість рішень у сфері грошово-кредитної політики, зміцнює прогнозно-аналітичні спроможності національного регулятора та може бути інтегрована у внутрішні системи ризик-менеджменту, підвищуючи якість оцінки шоків і стійкість політики в умовах невизначеності (довідка про впровадження від 13.03.2026 № 63-0013/22036)

- державної організації «Український національний офіс інтелектуальної

власності та інновацій» з метою розширення можливостей аналітичної підтримки інноваційного розвитку, підвищення точності прогнозування зовнішнього макроекономічного середовища та вдосконалення підходів до формування стратегічних документів у сфері інтелектуальної власності й інновацій на основі сучасних прогностичних технологій (довідка про впровадження від 11.03.2026 № 59-Д/2026).

10. Особистий внесок здобувача. Дисертація «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків» Дудка Дмитра Валерійовича є самостійною науковою працею, в якій наведено теоретичні положення і висновки, власні ідеї та розробки автора, які дають змогу вирішити поставлені завдання. Усі висновки та практичні рекомендації, винесені на захист, розроблені дисертантом особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

11. Апробація результатів дослідження. Основні наукові положення та висновки дослідження доповідалися та одержали позитивну оцінку на міжнародних і зарубіжних науково-практичних конференціях, зокрема: «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика» (м. Київ, 2022); «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення» (м. Київ, 2023); «Моніторинг, моделювання та менеджмент емерджентної економіки» (МЗЕ2-2024) (Київ, 2024); конкурсі студентських наукових досліджень «Монетарна політика: виклик НБУ університетам» (NBU University Challenge 2024) (Київ, 2024); «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення». (Київ, 2024); «Економічні дні - 2025» (Київ, 2025); «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення» (Київ, 2025).

12. Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено в 11,5 наукових публікаціях, у тому числі: 1 – у науковому виданні, включеному до наукометричної бази Scopus, 5,5 – у наукових фахових виданнях України категорії Б, 5 тез – у матеріалах науково-практичних конференцій різного рівня.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Ярошевська О.В., Дудко Д.В., Дубчак М.А. Процентна політика банків у системі регулювання розвитку ринку фінансових послуг. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. С. 96-102. Вип. 4(93). DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-4-14>

Особистий внесок Дудка Д.В. полягає у проведенні аналізу динаміки ключових процентних індикаторів НБУ, виявленні дисбалансів між обліковою ставкою та рівнем інфляції, а також у формуванні методичних рекомендацій щодо підвищення результативності процентного каналу монетарної трансмісії.

Особистий внесок Ярошевської О.В. полягає у визначенні мети дослідження, проведенні періодизації процентної політики НБУ та узагальненні результатів аналізу.

Особистий внесок Дубчака М.А. полягає у зборі та впорядкуванні статистики облікової ставки НБУ, показників інфляції та значень курсу гривні.

2. Дудко Д.В. Концептуальні засади механізму трансмісії процентних ставок в період структурних шоків. *Соціальний розвиток: економіко-правові питання*. 2025. № 4. С.75-84. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.4.10>

3. Дудко Д. В. Дизайн трансмісійного механізму монетарної політики: сучасний стан та перспективи змін. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2025. №100. С.63-72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2025-3-9>

4. Дудко Д.В. Методичний підхід до оцінки трансмісії ключової ставки на монетарні цілі в період структурного шоку. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025 № 2(42). С. 399-411. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-399-411](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-399-411)

5. Дудко Д.В. Стратегічні та тактичні орієнтири монетарної політики України в періоди структурних шоків та адаптації до кризи. *Причорноморські економічні студії*. 2025. № 96. С.142-148. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.96-22>

6. Дудко Д.В. Імітаційні сценарії монетарної трансмісії у період криз в Україні. *Підприємництво і торгівля*. 2025. № 47. С.39-48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-47-4>

Статті в іноземних виданнях:

7. S. Smerichevska, L. Ivanenko, Z. Poberezhna, S. Smerichevskyi, T. Konrad, D. Dudko. Matrix-vector approach to assessing the competitiveness of logistics enterprises in the context of economic security and information risks. *CEUR Workshop Proceedings*. Vol-4024. P. 440–451. ISSN 1613-0073. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-4024/>

Особистий внесок Дудка Д.В. полягає в аналізі впливу інформаційних ризиків на конкурентоспроможність логістичних підприємств та розробці методичних підходів інтеграції показників економічної безпеки у матрично-векторну модель оцінювання.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

8. Смерічевський С.Ф., Дудко Д. В. Моделювання та маркетинговий аудит в системі управління кредитним ризиком банку. *Матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика»*. (м. Київ, 24 листопада 2022 р.). Київ: НАУ, 2022. С.139-140.

9. Ярошевська О.В., Дудко Д.В., Дубчак М.А. Регулювання розвитку ринку фінансових послуг на основі процентної політики банків. *Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення»*. (м. Київ, 16.11.2023). Київ: НАУ, 2023. С. 521-523.

10. Дудко Д.В. Вплив монетарної політики НБУ на макроекономічні показники в період структурних шоків. *Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування:*

наукові течії та рішення». (м. Київ, 11 листопада 2024 р.). Київ: НАУ, 2024. С.381-384.

11. Дудко Д. В. Особливості механізму трансмісії процентних ставок в період структурних шоків. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів «Економічні дні – 2025». (Київ, 10 квітня 2025). Київ: НУБіП, 2025. С.51-53.

12. Дудко Д.В. Аналіз та оцінка імпульсного впливу облікової ставки в банківській сфері України. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток економіки та бізнес адміністрування: наукові течії та рішення». (Київ, 24 листопада 2025). Київ: ДУ «КАІ», 2025. С.372-374.

13. Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, 3 розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 249 сторінок. Робота містить 38 рисунків, 15 таблиць та 11 додатків. Список використаних джерел налічує 182 найменування.

14. Характеристика особистості здобувача. Під час підготовки дисертаційної роботи Дудко Д.В. проявив себе як творчий дослідник і фаховий науковець, здатний самостійно на високому науково-методичному рівні вирішувати складні наукові та практичні завдання. Він повною мірою володіє сучасними методами економетричного моделювання та аналізу монетарних процесів, має належний рівень теоретичної підготовки в галузі макроекономічного регулювання та глибокі практичні знання щодо функціонування банківського сектору

15. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Матеріали дослідження оформлені у відповідності до вимог Міністерства освіти і науки України.

16. Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

17. Рецензенти рекомендують: відповідно до пп. 15, 16 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, *пропонується такий склад разової ради:*

Голова ради:

Коваленко Юлія Михайлівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансових технологій та бізнесу Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Рецензенти:

Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Белінська Яніна Василівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових технологій та бізнесу Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Офіційні опоненти:

Дзюблюк Олександр Валерійович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Західноукраїнського національного університету.

Коваленко Вікторія Володимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету.

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо здобувача Дудка Дмитра Валерійовича (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації Дудка Дмитра Валерійовича і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Дудка Дмитра Валерійовича на тему «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків».

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Дудка Дмитра Валерійовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертаційну роботу «Механізм трансмісії процентних ставок в монетарній політиці в період структурних шоків», подану Дудком Дмитром Валерійовичем на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

4. Рекомендувати Вченій раді затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Коваленко Юлія Михайлівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансових технологій та бізнесу Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Рецензенти:

Житар Максим Олегович, доктор економічних наук, професор, декан Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Белінська Яніна Василівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових технологій та бізнесу Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Офіційні опоненти:

Дзюблюк Олександр Валерійович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів ім. С.І Юрія Західноукраїнського національного університету.

Коваленко Вікторія Володимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Дудка Дмитра Валерійовича:

“за” – 30

“проти” – немає

“утримались” – немає

Головуючий на засіданні:

професор кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ,
д.е.н., професор

Саміра ПІЛЕЦЬКА

Секретар засідання:

доцент кафедри фінансових технологій та бізнесу КАІ,
к.е.н., доцент

Тетяна СІМКОВА

ПОГОДЖЕНО:

проректор з наукових досліджень та
трансферу технологій КАІ,
д.т.н., професор

Сергій ГНАТЮК